

Hvordan står det til under havflaten – skjell som miljøindikator

6a og 6b Hjellestad skole

LAKS

- Det produseres ca. 885 kg laks i Norge i minuttet (det blir ca. 465 000 tonn i året)

- Laksen er en Anadrom fisk, og det betyr at den lever først i ferskvann og så i saltvann

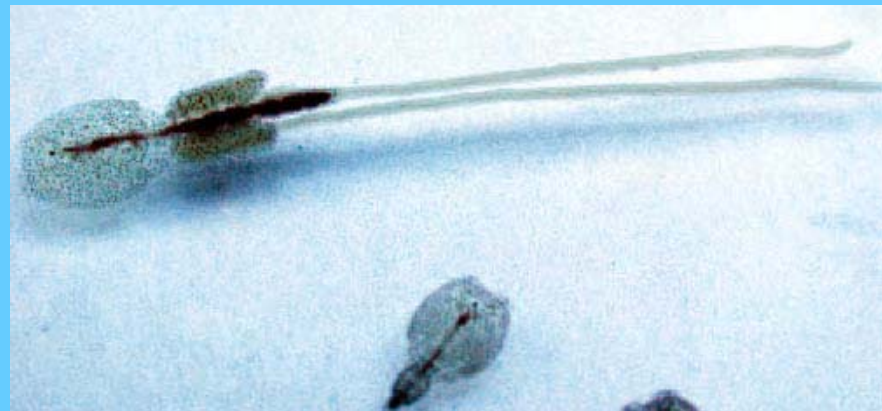
- Laksen, men også andre typer fisk, kan bli syke
  - For å unngå at oppdrettslaksen blir syk vaksineres den

- De to vanligste parasittene som laksen kan få når den blir syk er Gyrodactylus

og lakselus

- Hvis oppdrettslaksen får lakselus kan vi få bort lusen ved å slippe til en Leppefisk

Leppefisken spiser lakselus

- Villaksen svømmer ut i sjøen til Atlanteren og kommer tilbake til den elven den blir født i for å gyte

Når den gyter legger den mange millioner fiskeegg som også kalles rogn

BLÅSKJELL

- Blåskjellene finnes hovedsakelig på grunt vann. Et sted mellom laveste lavvann (fjære) og høyeste høyvann (flo)

Derfor er det enkelt å høste blåskjell når det er fjære

- Den viktigste føden for blåskjell er alger. Algene er veldig små og lever i vannmassene

- Hvis vi analyserer stoffene som finnes i blåskjellenes vev kan vi få vite hvordan vannkvaliteten er der skjellet har levd

- Derfor kan blåskjellene brukes som miljødetektiver

De kan fortelle oss om vannet er eller har vært forurenset der det har levd.

- Blåskjellets overflate kan ha forskjellige farger

Når skallet er mørkt (nesten svart), har skjellet hatt det bra og fått mye mat. Da vokser det fort.

Når blåskjellets skall er lyst (lysblått eller grått), har det vokst sent og fått lite mat

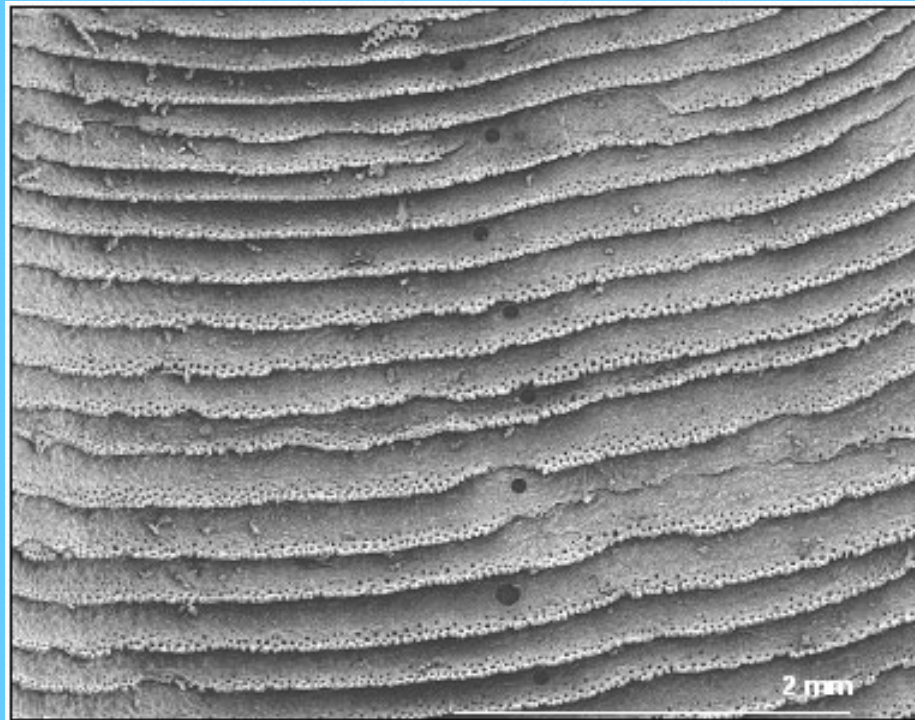
KAMSKJELL

- Kamskjellene vokser bare om våren og sommeren når det er varmt i sjøen

- På den tiden kamskjellet vokser dannes det nye vekstsoner på kamskjellets skall hver eneste dag

- Vekstsonene kan vi se med lupe eller mikroskop som folder på skalloverflaten til kamskjellet

- De første vekstsonene som dannes om våren når kamskjellet begynner å vokse, oppstår tett sammen og danner en forhøyning på kamskjellets skall.

Disse forhøyningene kalles årringer og vises på bildet som lyse striper

- På samme måte som hos trærne kan vi ut i fra årringene, telle hvor mange år skjellet er

Spørsmål?

